

dr. Gyeney Laura nemzetiségi biztoshelyettes

2025. szeptember 22-én az Országgyűlés titkos szavazással az alapvető jogok biztosa Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettesének választotta **dr. Gyeney Laurát**, aki ezt követően esküt tett az Országgyűlés előtt, majd elődje, **dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet** mandátumának lejártával, 2025. november 4-én hivatalba lépett. A nemzetiségi biztoshelyettes interjúnk keretében mutatjuk be olvasóinknak.

– Hol dolgozott, mivel foglalkozott eddig, mit tudhatunk eddigi tevékenységéről?

– A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán végeztem. Harminc éve, az intézmény alapításakor kerültem oda első évfolyamos hallgatóként, és azóta sem szakadtam el tőle, szinte második otthonomnak tekintem. Korán bekapcsolódtam az oktatói munkába, először demonstrátorként, és immár huszonhat éve tanítok az *Európa-jogi Tanszéken*, jelenleg tanszékvezető-helyettesként, habilitált egyetemi docensként. Pályám kezdete óta foglalkoztatnak az alapjogi kérdések, a személyek jogállása és az uniós jogon belül az egyének jogainak érvényesítése, az uniós polgárság tágabb értelemben vett témaköre. Az elmélet mellett gyakorló jogászként is dolgoztam, két időszakban is elláttam a budapesti székhelyű *Kisebbségi Jogvédő Intézet* vezetését: először 2012-2015 között, majd 2022-től a biztoshelyettesé választásomig. A két megbízatás között a család állt a középpontban. Háromgyerekes anya vagyok, ikergyermekeim már közel felnőttek, és van még egy tizenegy éves lányom.

– Hogyan látja a nemzetiségek helyzetét Magyarországon?

– A Kisebbségi Jogvédő Intézet tevékenysége elsősorban a külhoni magyarság tagjait érő jogsérelemmel szembeni fellépésre irányul. Vezetőjeként lehetőségem nyílt a Magyarországon élő nemzetiségek számos képviselőjével találkozni, és személyes kapcsolatot kialakítani velük. Ennek oka az, hogy jogi értelemben a külhoni magyarság és a Magyarországon élő nemzetiségek helyzete sok tekintetben hasonlóságot mutat. Leginkább abban, hogy államalkotó tényezőként a többségi társadalomban kell saját értékeik, kultúrájuk, nyelvük, hagyományaik megőrzéséért tevékenykedniük. Összességében kedvezőnek látom a Magyarországon élő nemzetiségek helyzetét, de óvatos lennék az általánosításokkal. Az egyes nemzetiségeknek sokszor más és más problémái vannak, de vannak köztük olyan problémák is, amelyek szinte az összes nemzetiségi közösséget érintik. Ezek azok a területek, ahol a nemzetiségek együttes fellépése egy közös probléma mentén fontos jogalkotási és jogalkalmazási folyamatok katalizátora lehet. Miközben az egyedi problémák gyakran eltérő megoldást igényelnek, a közös problémák, kihívások kezelése érdekében nagyon fontos a közös fellépés. Ennek egyrészt az *Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége*, másrészt az *Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága* az összefogója. Örömmel látom, hogy a nemzetiségi közösségek aktívan készülnek a választásokra, és fontosnak tartják országgyűlési jelenlétüket, képviselőtüket, annak megerősítését. Bízom abban, hogy ez valamennyi nemzetiség esetében meg is valósul.

– Milyen célkitűzéssel, tervekkel kezdte meg biztoshelyettesi tevékenységét?

– Általában is igaznak tartom, hogy az egyéni jogsérelem orvoslása alkalmas az egész közösség jogi helyzetének javítására is. Biztoshelyettesként abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak egyéni

ügyekkel foglalkozhatok, hanem az egyes nemzetiségeket vagy jelentős részüket érintő problémákkal is, azért, hogy a nemzetiségek megélhessék identitásukat a mindennapokban, kiteljesíthessék a kulturális, nyelvi értékeiket, hagyományait, amint azt az Alaptörvény biztosítja. Ennek megvalósításához olyan jogi háttér szükséges, ami szilárd, kiszámítható és működőképes. Ez ma többnyire megvan, de ha a mindennapi tapasztalatok mást jeleznek, akkor nem szabad félni a szabályok vagy éppen a gyakorlat finomhangolásától. Akkor tudjuk maradéktalanul érvényre juttatni az Alaptörvényből fakadó követelményeket, ha mind az általános, mind a kifejezetten nemzetiségi tárgyú jogalkotás és jogalkalmazás során figyelemmel vagyunk a közösség értékeire, érdekeire.

Alapvető célom, hogy folyamatos és aktív kapcsolatot alakítsak ki és tartsak fenn a magyarországi nemzetiségek választott képviselőivel. Nem udvariassági találkozók sorozatát tervezem, hanem nyílt párbeszédre törekszem, ami reményeim szerint olyan csatornává válik, amelyen keresztül gyorsan és őszintén jutnak el hozzám a közösségek tapasztalatai, felvetései, kérdései, javaslatai. Terveim között szerepel, hogy mandátumom alatt minden magyarországi nemzetiség számára legalább egy konferenciát vagy workshopot, számukra releváns tudományos fórumot szervezzek úgy, hogy ezt a nyilvánosság felé is közvetítsük. Ezzel nemcsak szakmai tartalmat adnánk, hanem elismertséget és láthatóságot is biztosítanánk a közösségek számára, hogy a többségi társadalom felé is nyilvánvalóvá és láthatóvá váljék, mennyire értékes részét képezik a nemzetiségek a társadalomnak. Azokon a kulturális eseményeken, amiken eddig részt vettem – például az ukrán *koljada flashmobon* vagy a német közösség országos gáláján – olyan magas színvonalú műsorokat láttam, amikben a fiatalok is aktívan részt vettek. Elismerésemet fejezem ki, mert tudom, milyen sok energiába kerül őket a hagyományos értékek felé megmozdítani, akár csak időhiány miatt is. A nemzetiségi közösségek hagyományai, kulturális értékei hatalmas erőforrást jelentenek szétaprózódó társadalmunkban. Jó lenne, ha ezek nem fogynának el, hanem nemzedékről nemzedékre továbbadódnának, különösen most, amikor az internetes világ megannyi impulzusa elvonja a figyelmünket. Saját örökségünk újrafelfedezése különleges élmény, és kapaszkodót jelent identitásunkhoz. Bár karnyújtásnyira vannak tőlünk szüleink és nagyszüleink történeteiben, szokásaiban, gesztusaiban, családanyaként és oktatóként is látom, milyen tudatosság és erőfeszítés kell ahhoz, hogy átadjuk ezeket az értékeket a fiataloknak. Fontosnak tartom a tehetség gondozást, különösen a hátrányos helyzetű fiatalok körében, hogy ők is esélyt kapjanak a kibontakozásra, s így majd saját közösségük javára visszafordíthassák a kapott támogatást.

– Kikkel találkozott hivatalba lépése óta, milyen feladatokkal indult az új év?

– A fenti szemlélet jegyében tavaly decemberben a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen közösen szerveztünk egy konferenciát az *örvény népiértés*re emlékezve. Megismertem az Országos Szlovák Önkormányzat, egyúttal az ONÖSZ elnöke, *Hollerné Racskó Erzsébet* munkáját. Számos szakmai találkozón és kulturális eseményen vagyunk már túl, több nemzetiség képviselőjével egyeztetünk. Az év eleji szokásos feladat – az előző év szakmai beszámolójának elkészítése – most sajátos helyzetben folyik: az ebben szereplő statisztikák, dokumentumok jó része nem az én hivatali időszakomhoz kötődik. Közben zajlik a mindennapos munka, az egyedi panaszkezelés, hogy a hozzánk fordulóknak megadjuk az érdemi segítséget. Munkatársaimmal együtt több átfogó – hosszabb időn áthúzódható – vizsgálaton is dolgozunk. Ebben a munkában elengedhetetlen a nemzetiségek képviselőivel történő együttműködés, hogy meghallgassam a tapasztalataikat, felvetéseiket, s legyen természetes, hogy a jogkeresők bármikor hozzánk fordulhatnak.

Az ukrán flashmob

– A BARÁTSÁG folyóirat eddig rendszeresen tájékoztatta az olvasókat a nemzetiségi biztoshelyettes tevékenységéről, összefoglalókat, hírlevéltartalmaidat közölt. Hogyan tervezi a BARÁTSÁGgal való együttműködést?

– A BARÁTSÁG folyóirat színvonalas, értékes, az önkormányzatiság kezdetétől folyamatos, közös fóruma a tizenhárom nemzetiségnek. Folytatjuk a már jól kialakult együttműködést, fenntartjuk a biztoshelyettesi titkárság és a szerkesztőség szakmai kapcsolatát, hiszen fontos számunkra a nyilvánosság, a gyorsan változó világban a jól átlátható, követhető tájékoztatás. Ebben pedig a céljaink teljesen azonosak.

– Köszönjük az interjút, és sok sikert kívánunk munkájához!

Balányi Klára

Új nemzetiségi listavezetők

Magyarország köztársasági elnöke, **dr. Sulyok Tamás**, 2026. április 12-ére tűzte ki az országgyűlési választásokat. Ezen a napon kerülnek megválasztásra a nemzetiségek országgyűlési képviselői, illetve szószólói is. Több nemzetiségi közösség is új listavezetőt állított, közülük szólaltatjuk meg **Gallai Gregor** magyarországi német és **Gugán János** magyarországi horvát listavezetőket.

„Hídépítőként látom magam a nemzedékek között!”

Interjú Gallai Gregorral, a magyarországi németek egységes listájának vezetőjével

– A 2025-ös év nagyon izgalmasan alakult a számadra. Számítottál rá, hogy így végződik?

– Ha az utóbbi hónapokra visszatekintek, leginkább az emberek gyakorlatias, tevékeny hozzáállása hatott rám. A 2025-ös év eredményesen zárult országos önkormányzatunk számára és személyesen nekem is. Ez a hazai németajkú közösség megújulási kedvének és erős közösségi szellemének köszönhetően történt. Listavezetőként szeretném ezt a lendületet felhasználni, és ezt a munkamorált az országgyűlésbe is magammal vinni.

– Milyen előzmények után választottak a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata listavezetőjévé?

– Anyai és apai ágon is sváb származású vagyok. Családunkban mindig fontos volt a katolikus istenhit, a kölcsönös tisztelet, az odafigyelés és az egymással törődés. Testvéreimmel ebben a szellemben nőttünk fel. A fiamat is ennek megfelelően nevelem. és én magam is így élek.

A jelölésem hosszú út eredménye. Tíz éven keresztül Ritter Imre német nemzetiségi képviselő és az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottság közvetlen munkatársaként dolgoztam. Ezáltal a parlamenti munkát, német közösségünk érdekképviseletét nemcsak elméletben, hanem a mindennapok gyakorlatában is ismerem.

– Választásod az MNOÖ üzenete: fiatalítás, nemzedékváltás. A hagyomány és előrelépés összeegyeztetésében milyennek látod a szerepedet?

– Sematikusnak tűnhet ugyan, de akkor maradunk hűek magunkhoz, ha megújulunk. Aki meg akarja őrizni a hagyományokat, annak alakítania kell a jövőt. Az a feladatom, hogy magyarországi németiség

értékeit – mint például a szorgalom, az összetartás, valamint nyelvjárásaink és hagyományaink ápolása – átültessem a jelenbe. Hídépítőként látom magam a nemzedékek között. Gondoskodom róla, hogy a szokásaink ne csak a múlt csillogó darabjai legyenek, hanem digitalizált, gyorsuló világunkban is élők, élhetőek maradjanak.

– *Évek óta utazol az országban. Milyen benyomásaid, tapasztalataid vannak az identitástudatunkkal kapcsolatban?*

– Gyakori téma volt ez a magyarországi német települések polgármestereivel folytatott *Wechselgespräch* kerekasztalbeszélgetés-sorozat alkalmain. Magam is a német közösség tagja vagyok, osztozom értékeiben és odaadóan teszek érte vidéken és városban egyaránt, mindent ahol szükség van rám. A személyes beszélgetések, akár viták is fontosak számomra, mindig időt szakítok erre. Azt veszem észre, hogy a fiatalabbak számára az identitás nem vagy-vagy kérdés. Lehet valaki büszke sváb, amellet, hogy otthon van a globális, digitális világban. Ez magával hoz bizonyos kockázatot és kihívást, de olyan lehetőségeket nyit meg, amelyeket a regisztrációs kampány során szeretnénk kihasználni. Az idősebb embereknél is azt figyeltem meg, hogy fontossá vált számukra a sváb identitás. Ezt a lelkesedést a választási kampány során és a következő években ki kell használnunk. Számítok teljes közösségünkre, mindegy, hogy fiatal vagy idős, Magyarország északi, déli, keleti vagy nyugati térében él – összeköt minket háromszáz éves magyarországi közös történelmünk és közös sorsunk. Ezt az utat együtt kell járjuk.

– *Mik a prioritások számodra? Miben látsz tennivalót?*

– Hans-Dietrich Genscher mindig azt hangsúlyozta: „A folyamatos párbeszéd pótolhatatlan”. Én is ezt vallom.

Munkánk alapja a jövőben is a magyarországi németek politikai képviselete a magyar törvényhozásban. Legfontosabb eszközünk egy teljes szavazati joggal rendelkező képviselői mandátum. Tovább kell erősítenünk a nemzetiségi autonómia jogi keretfeltételeit. Ez azt kell jelentse, hogy nemcsak hangunk van az országgyűlésben, hanem meg is hallják azt.

A magas prioritású feladatok azok, amik az MNOÖ stratégiájának részei:

- autonómia és politikai láthatóság biztosítása,
- az oktatás, mint központi identitástényező továbbfejlesztése,
- az önkormányzatok, oktatási intézmények és egyesületek anyagi stabilitásának biztosítása.

– *Mitől vagyunk még svábok évszázadok után is Magyarországon? Mit válaszolnál erre a kérdésre?*

– A pécsvárad elhurcolási emlékünnepségen, 2025. december 27-én, népcsoportunk lelki erejéről és erős, pozitív alkalmazkodó képességéről beszéltem. A második világháborút követő nehéz idők, majd a COVID világjárvány után is sikerült talpra állnunk, és Isten segítségével, értékeink mentén új életet teremtenünk. Ezek a tulajdonságok jelentik a magyarországi németek jövőjének alapját. A sok kihívás ellenére, amelyekkel ezekben az évszázadokban szembe kellett néznünk, magyarországi német honfitársaink képesek voltak mindig új célt és perspektívát találni a jövőben, s még mindig itt vagyunk.

El kell ismernünk ugyanakkor, hogy ennek nem külső ígéretnek a biztosítékai, e jövőért nekünk, magunknak kell tennünk.

– *Sok sikert kívánunk a következő évek munkájához, amit továbbra is nyomon követünk és örömmel hírt adunk róla.*

Bachmann Katalin
Balányi Klára fordítása

„A magyarországi horvátok érdekeinek parlamenti képviselőjére készülök.”

Beszélgetés Gugán János szöszlőjelölttel

Az Országos Horvát Önkormányzat közgyűlése 2025 decemberében döntött az idei április 12-ei országgyűlési választáson indítandó listáról, melynek vezetőjévé Gugán Jánost, elnöküket jelölték. A Pécssett született szöszlő-jelölt a helyi horvát iskolába járt, majd a budapesti szerb-horvát gimnáziumban érettségizett. Innen útja Zágrábba vezetett, ott szerzett diplomát. Talán be sem kellene őt mutatni, hiszen a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapnál (MTVA), illetve jogelődjénél huszonhárom évet töltött el szerkesztő-riporterként, hetente köszöntve a nézőket a tévéképernyőkről. 2014-ben választották meg az Országos Horvát Önkormányzat elnökének. Fiatalos lendülettel látott munkához.

– Az első ciklusban prioritást élvezett a magyarországi horvátok intézményrendszerének kialakítása, megerősítése. A horvátok szét-szórta, régiókban élnek az országban. Az volt az elsődleges célunk, hogy megerősítsük az ott működő kulturális és oktatási intézményeket. Erre az időszakra esik egy új horvát oktatási központ megalakítása is Szombathelyen, a nyugati országrészben. Ez először a pécsi *Miroslav Krleža Iskolaközpont* tagintézményeként indult, majd miután bizonyította életképességét, önállóvá vált, ma már *Mate Meršić Miloradadić Horvát Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium* néven működik. (A tizenkét osztályos intézményben felmenő rendszerben most indult az első gimnáziumi évfolyam.) Megalapítottuk a *Metodika Horvát Pedagógiai és Módszertani Központot* is. Megújultak az oktatási, kulturális és egyházi intézmények. Elindult az a folyamat, aminek következtében az országos önkormányzat mára tizenöt intézményt működtet. Átvettük a pécsi *Horvát Színházat*. A *Collegium Croaticum Szakkollégium* a horvát származású felsőfokú tanulmányokat végző hallgatók szakmai támogatására alakult. Budapesten és Pécssett működik. Peresznyén *Keresztény Múzeumot* működtetünk. Megerősítettük a *Tudományos Intézetet*, kulturális és sportközpont működik *Felsőszentmártonban*, *Baján* pedig a *Bácskai Horvátok Kulturális Központja* található és így tovább... Ezek az intézmények mind a horvát közösséget szolgálják, kulturális értékeinek megőrzésén, bemutatásán, anyanyelvünk, identitásunk megőrzésén munkálkodnak.

Őszintén büszke vagyok arra, hogy az Európa több mint tíz országában élő horvátok is elismerik: ma Magyarországon a legszervezettebb – és itt működik leghatékonyabban – a horvát közösség intézményrendszere.

– *Szinte valamennyi rendezvényükön magas szinten vannak jelen a horvát diplomácia képviselői. Hogyan alakult a kapcsolat az anyaországgal?*

– Horvátországgal kiváló a kapcsolatunk. A nagykövet úr és munkatársai korábban is figyelemmel követték munkánkat, de minden szinten előrelépés történt. Az anyaország gazdasági fejlődésével új lehetőségek keletkeztek, így a hazai kormányzati és pályázati támogatások mellett az elmúlt években mintegy tízszeresére nőttek az anyagországi pénzügyi támogatások. 2024-ben a civil szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok működésére folyósítottak ilyen., 2025-ben három oktatási központ – Pécs, Hercegszántó és Szombathely – mintegy 150 millió forint támogatásban részesült.

Tizenkét évig voltam az Országos Horvát Önkormányzat elnöke, munkám során rengeteg tapasztalatot gyűjtöttem. Nagyon sok értékes és tenni tudó emberrel ismerkedtem meg a horvát közösségben, bármerre jártam az országban és a világban. Mert az a megtiszteltetés is ért, hogy Horvátország ötven tagú tanácsadó testületének elnökévé választottak. Ez a testület az Argentínától Svédorszáig és az Egyesült Államoktól Ausztráliáig világszerte élő horvátokat fogja össze.

– *Gratulálunk, ez nem kis feladat! Mi történik az Országos Horvát Önkormányzattal és hogyan készül a szószólói feladatra?*

– Amikor hivatalossá válnak a nemzetiségi listák, így a horvát is, megszűnik elnöki tisztségem, feladataimat helyettesem, *Sokác* Angéla veszi át. A választásokat követően összeül a közgyűlés, hiszen májusban amúgy is üléseznie kell, tehát lesz idő az utódom megválasztására.

Mindazt a sok tapasztalatot, amit tizenkét év alatt gyűjtöttem, továbbra is a magyarországi horvát közösség szolgálatába állítom, érdekeik képviselésére és megjelenítésére készülok az országgyűlésben. Eddig is sokat utaztam, terveim szerint sorra járom a régiókat, ahol horvátok élnek. Beszélgetős délutánokon szeretnék részt venni, ahol valóban minden szóba kerül, az öröm, a bánat, a gond és a baj. És igyekszem feltöltődni, készülni új munkámra, hogy majd segíteni tudjak ott, ahol erre szükség van. Továbbra is építke a Croatica Rádió nyújtotta lehetőségekre, hogy megszólíthassam választóimat. Nem a nagylétszámú rendezvényeken kívánok csupán részt venni, bár ott sokakhoz eljut, amit mondok, de hangsúlyozom, a közvetlen találkozásokra, beszélgetésekre készülok a régiókban. Örülök az elkövetkezendő találkozásoknak.

– *A BARÁTSÁG sikeres kampányt és eredményes munkát kíván Gugán Jánosnak!*

Mayer Éva

Gugán János és Zoran Milanović, horvát köztársasági elnök 2025 novemberében a Horvátok Napján

